

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

МАТЕРІАЛИ

II студентської наукової конференції

26 квітня 2018 року

Харків 2018

ШЕРИНГОВА ЕКОНОМІКА ЯК МЕХАНІЗМ ЗМІНИ ПОГЛЯДІВ НА СПОЖИВАННЯ

Шерингова економіка вже давно не є новим явищем у багатьох країнах світу. Її ідея зародилася наприкінці першого десятиліття XXI ст. і одразу ж набула світової популярності та демонструвала стабільне зростання.

Економіка спільної участі (англ. *sharing economy*) є соціоекономічною системою, ідея якої ґрунтується на спільному користуванні та спільному доступі до ресурсів, товарів та послуг. Вона включає в себе створення, виробництво, поширення, торгівлю і споживання товарів і послуг різними людьми та організаціями.

Суть шерингової економіки полягає у можливості отримання додаткового доходу (або скороченні витрат) від передачі у тимчасове користування речей, які наразі вам не потрібні.

Перші ознаки економіки спільної участі з'являються в 1995 році, з заснуванням *eBay* і *Craigslist* – двох торгових майданчиків для повторного використання товарів, які в наш час стали уже звичною частиною основного споживчого досвіду. До 2010 року було створено велике число таких сайтів, у тому числі *ThredUp* і *Threadflip* для обміну одягом, *Freecycle* і *Yerdle* для вільного обміну будь-чим, а також бартерні сайти, такі як *Swapstyle.com*.

Шерингову економіку визначають як таку, що об'єднує компанії, які застосовують бізнес-моделі, базовані на наданні доступу до товарів, робіт та послуг на ринках, які функціонують за принципом *peer-to-peer*. У цій моделі учасники-споживачі платять за право тимчасового використання (доступ) до ресурсу, який належить іншим учасникам (їх теж називають споживачами), тоді як компанія просто зводить тих і інших разом. Транзакції в економіці спільної участі подібні до оренди або прокату, в яких один учасник платформи може за плату надати в користування свою машину, квартиру або будь-який інший об'єкт (предмет одягу, інструмент тощо).

Для позначення цього процесу часто використовують поняття «ділитися», однак більшість науковців вказують, що власники ресурсів насправді не діляться ними, а використовують їх у звичайній бізнесовій транзакції, отримуючи за це гроші.

Дачний будинок та автомобіль, електроінструмент і велосипеди, туристичне спорядження та яхта працюють на власника не завжди. Для оптимізації використання ресурсів у світі з'явилися найбільш використовувані шерингові сервіси *Uber*, *Airbnb*, *BlaBlaCar* та інші.

В Україні подібний сервіс **OLX** працює з 2007 року (до 2014 року — під назвою **Slando**). Назва OLX походить від фрази «exchange online» — «обмін онлайн», що повністю відображає суть сучасних дошок оголошень.

Шерингова економіка складається з 10 основних складових:

1) Люди: вони знаходяться в центрі цієї економіки; це означає, що люди є активними громадянами та учасниками своїх громад і суспільства в цілому. Учасниками економіки спільної участі можуть бути приватні особи, спільноти, компанії, організації та асоціації, всі суб'єкти, які бажають впровадити високоефективні системи обміну для отримання вигоди. Люди є постачальниками товарів і послуг; вони є творцями, співробітниками, виробниками, спів-продюсерами, дистриб'юторами товарів та послуг в межах однорангової мережі (P2P), тобто один від одного.

2) Виробництво: в шеринговій економіці, люди, організації та спільноти, в якості активних учасників можуть «виробляти» товари та послуги спільно, колективно або в кооперації. Виробництво відкрите і доступне для всіх, хто бажає долучитися. Інтернет-технології та соцмережі дозволяють розширити ринок продуктів і послуг, перевершуючи

географічні кордони. Вітається екологічне виробництво та таке, що, скорочує ланцюжок поставок і підвищує ефективність користування та швидкість доступу.

3) Цінність і системи обміну: економіка спільної участі являє собою гібридну економіку, де існує безліч форм обміну, стимулювання та створення доданої вартості. Цінністю є не лише фінансова, але й екологічна, соціальна, цінність престижу. Економіка заснована на матеріальних і нематеріальних засадах і закликає найбільш ефективно і продуктивно використання ресурсів. Також, економіка дозволяє перерозподілити «відходи» (наприклад, залишки їжі від святкового столу), якщо це необхідно.

4) Розподіл: ресурси розподілені і перерозподілені за допомогою системи, яка є одночасно ефективною і справедливою та приносить користь суспільству в цілому. «Відходи» розглядаються як «ресурс в неправильному місці».

5) Планета: в центрі економічної системи є планета. Створення, виробництво і розподіл ресурсів здійснюються в синергії та гармонії з наявними природними ресурсами.

6) Вплив: шерингова економіка дозволяє економічний і соціальний перерозподіл влади, доступ до процесу прийняття рішень на основі спільно розподілених демократичних принципів прийняття рішень на різних рівнях. Система дозволяє і сприяє справедливій оплаті, скороченню нерівності і бідності.

7) Загальний закон: механізм правотворчості є демократичним, громадським і доступним. Правила, політика, закони та стандарти створюються за допомогою демократичної системи, що дозволяє і заохочує масову участь на всіх рівнях. Створюється система довіри з гарантій, соціальних рейтингів і репутації.

8) Комунікації: в економіці спільної участі інформація і знання є загальними, відкритими і доступними. З'являється доступ до приватних ресурсів.

9) Культура: економіка спільної участі сприяє росту взаємодовіри, добра та щедрості, наголошується на співпраці між різними групами (привілейованими і нижчими верствами населення), обмін та співробітництво розглядаються як життєвий рятувальний круг, що з'єднує групи на всіх рівнях; від індивідуального місцевого рівня до наднаціонального. Бізнес культура заснована на ефективному використанні ресурсів і спільної ділової культури. Свідомий та соціальний бізнес, сталий розвиток, підтримання ділової етики, соціальне підприємництво є основою для економіки спільної участі.

10) Майбутнє: шерингова економіка є надійною, стійкою економічною системою, яка побудована навколо довгострокового бачення, завжди враховуючи вплив і наслідки сучасних дій на майбутнє. Системне мислення, а також необхідність для системного підходу до змін є основою для успіху такої економіки.

Журнал *Fobes* підрахував, що доходи, які проходять крізь шерингову економіку перевершують \$4 млрд на рік. У той же час, інвестори розглядають шерингову економіку як новий «мега-тренд»: вони вкладають сотні мільйонів в стартапи, що базуються на принципах економіки спільної участі.

Таким чином, основною ідеєю шерингової економіки є бажання більш раціонально та ефективно використовувати наявні ресурси, та отримати доступ до таких товарів та послуг, індивідуально отримати які неможливо, або дуже дорого. Я наголошую, що спільна участь є стимулом раціонального свідомого споживання, дозволяє заощадити час, гроші та інші ресурси, генерувати додатковий дохід для власника і зменшити вплив на навколишнє середовище.

Список використаних джерел:

1. Боцман Р. Ми перестали довіряти інституціям та почали довіряти незнайомцям // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://e-gov.by/smart-city/smart-city-i-ekonomika-sovmestnogo-potrebleniya-sxodstva-i-razlichiya>.
2. Остром Е. Керування спільним. Еволюція інституцій колективної дії // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://wtf.tw/ref/ostrom_1990.pdf.
3. Тьоніс Ф. Спільнота та суспільство. Основні поняття Чистої соціології. – К. Вид-во: Дух і Літера, 2005. – 260 с.